

RIJEČ UREDNIKA

Školski vjeronauk već je četrnaestu godinu ponovno sastavni dio hrvatskoga školskog sustava. Ta činjenica kao i potreba neprekidnog razmišljanja o svim oblicima katehetskog i religiozno-pedagoškog djelovanja Katoličke crkve poticaj su A. T. Filipović na razmišljanje o međuodnosu školskoga vjeronauka i župne kateheze. Već na početku svoga članka, ona ističe kako bi taj odnos neizostavno trebao uključivati međusobno povjerenje i suradnju. I autorica ovog priloga u »Katezezi« se također, poput mnogih u nas, osvrće na ono što bi školski vjeronauk trebao biti, ali istovremeno pokušava podsjetiti i na ono što on jest. Stvarnost, to je nepobitno, potvrđuje da satovima školskog vjeronauka po našim školama prisustvuje i, crkvenim rječnikom govoreći, manji ili veći broj »distanciranih«. Ta činjenica i školsko okruženje kao takvo potvrđuju kako je školski vjeronauk za Crkvu posebno vrijedno mjesto »dijaloga sa sekulariziranim svijetom«. Sve je to povod da nas autorica podsjeti na još jednu očitu i poznatu, ali nerijetko ili zanemarenu ili zaboravljenu činjenicu. Različito okruženje, pedagoški cilj i konkretno mjesto kao uvjeti pod kojima se odvijaju školski vjeronauk i župna kateheza, nikako ne isključuju mogućnost i potrebu njihove međusobne povezanosti. Štoviše, školski vjeronauk podrazumijeva i određenu povezanost škole i crkvene zajednice, školskog vjeronauka i župne kateheze. Dok je nužno sve više i sve jasnije potvrđivati specifičnost, (ne)mogućnosti i konkretna ograničenja školskoga vjeronauka i njegovu pozitivnu »drukcijost« od župne kateheze, istovremeno valja shvatiti kako to nikako ne znači i potpunu odvojenost ili suprotnost tih dviju stvarnosti. Specifičnost školskoga vjeronauka je pozitivna posljedica specifičnosti i autonomije škole i školskoga okruženja. Međutim, odnos i suodnos školskoga vjeronauka i župne kateheze ne valja promatrati prvenstveno kao njihovu sadržajnu i religiozno-pedagošku istovjetnost. Te dvije stvarnosti ne razlikuju se samo po konkretnom mjestu na kojemu se događaju, a to su škola i crkva odnosno školski i crkveni prostor. Prihvati li se kao polazište za razmišljanje crkveno okruženje, tada uspjeh ili neuspjeh školskoga vjeronauka ne valja promatrati po »učincima« koji se mogu primijetiti u ispunjavanju *ovoga*, crkvenoga, prostora i okruženja. Valjalo bi naprotiv kritički promotriti koliko *ovo*, specifično crkveno okruženje, prostor i stvarnost, prate, omogućuju i potpomažu boljitak i napredovanje onoga drugoga, školskoga. Drugim riječima, želimo li kao vjernici i kao članovi zajednice vjernika da školski vjeronauk bude suvremen, pozitivan, uspješan, prihvaćen..., valja nam se upitati koliko smo *sada* i *ovdje* suvremeni, pozitivni, uspješni..., *kao vjernici, kao zajednica vjernika*, koliko smo *živa kršćanska zajednica*. U tom smislu autorica s pravom upućuje na pozitivno promatranje odnosa školskog vjeronauka i župne kateheze. Umjesto traženja nedostataka kod drugoga, u ovome slučaju u školi i školskoj stvarnosti, za kršćansku zajednicu i njene članove mnogo je važnije pitati se o svjedočkoj dimenziji i kristolikosti svake pojedine zajednice vjernika. Bude li se na takva pitanja moglo pozitivno odgovoriti, mnogo će

lakše biti razmišljati i o odnosu župne kateheze i školskoga vjeronauka kao i o školskom vjeronauku kao takvom. Od toga će imati koristi i vjeroučitelj i vjeroučenici, i zajednica vjernika i škola.

Carlo Chenis, tajnik Papinske komisije za kulturalna dobra Crkve i profesor na Salezijanskom papinskom sveučilištu u Rimu, svakako je kompetentan za razmišljanje o mjestu i ulozi sakralne umjetnosti u kršćanskom okruženju. On ukazuje na važnost simbolike, ljepote, sadržaja i moralnosti u umjetnosti. U svom razmišljanju podsjeća i na povijesni odnos crkvenog učiteljstva kao i na poticaje Drugoga vatikanskog sabora. Sakralna umjetnost ukazuje na važnost realistične estetike, a autor upućuje i na osnovne kriterije koje valja imati na umu pri izradi umjetničkih djela u crkvenoj umjetnosti.

Činjenica da živimo u multimedijalnom svijetu poticaj je G. Moranteu da progovori o odnosu i povezanosti medija i religioznoga iskustva. Odgojitelj u vjeri treba biti osposobljen za komuniciranje religioznih poruka, a u tu svrhu mora poznavati interpretativne kategorije kršćanstva. Interpersonalna, povijesna i dinamička dimenzija kršćanske objave susreće se danas s modernim kategorijama govora. Autor zaključuje: kateheta i vjeroučitelj moraju poznavati i ono što je specifično kršćansko i ono što je specifično za moderni govor. O obiteljskoj katehezi piše M. L. Mazzarello, podsjećajući na tri modela obiteljske kateheze. Svjesna konkretnih potreba i problema, autorica poziva na »pastoralno obraćenje« svih pastoralnih i katehetskih djelatnika, misleći pritom, naravno, i na roditelje.

Lik starca Zosime u romanu ruskoga pisca F. M. Dostojevskog istaknuti je primjer opisa duhovnog vođe u Ruskoj pravoslavnoj crkvi. O Dostojevskom i o njegovoj književnosti u hrvatskoj literaturi postoji vrlo bogata bibliografija. O liku starca Zosime kao duhovnog vođe i o duhovnom vodstvu u Ruskoj pravoslavnoj crkvi bibliografija je mnogo skromnija. Upravo stoga članak F. Musića i njegovo razmišljanje zaslužuju našu pažnju.

O župi u kršćanstvu općenito te o župi u Katoličkoj crkvi neprekidno se razmišlja i raspravlja. Nemoguće je naime govoriti o pastoralu, katehezi, vjericima, crkvenoj hijerarhiji, o crkvenoj povijesti i o kršćanstvu, a da se istovremeno barem ne spomene i župa. Knjiga koju je o povijesti župe napisao V. Bo pokazuje kako je to itekako zanimljiva i bogata tema. Kratak osvrt na ovo djelo pomoći će nam da se prisjetimo kako je u svakom povijesnom razdoblju bilo teških vremena, ali isto tako i revnih i manje revnih kršćana. Pozitivnosti ohrabruju, a negativnosti upozoravaju i opominju. Nove povijesne prilike, a napose Drugi vatikanski sabor, pozivaju sve današnje kršćane na obnovljeno kršćansko zalaganje, a to svakako uključuje i obnovu župe, župnoga pastorala i kateheze.

Urednik